

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

**Inspectie Justitie en
Veiligheid**
Directie Strategie, Kwaliteit en
Bedrijfsvoering
Afd. Strategie en
Communicatie

Hoge Nieuwstraat 8
2514 EL Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum 9 oktober 2025
Betreft Werkprogramma Inspectie Justitie en Veiligheid 2026

Onze referentie
6745833

Bijlage(n)
Werkprogramma Inspectie
Justitie en Veiligheid 2026

Hierbij bied ik u, mede namens de minister van Asiel en Migratie, de minister voor
Asiel en Migratie en de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, het
Werkprogramma 2026 van de Inspectie Justitie en Veiligheid aan.

De Minister van Justitie en Veiligheid,

Foort van Oosten

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Werkprogramma 2026

Inspectie Justitie en Veiligheid

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Inleiding.....	3
1. Toezichtacties in 2026.....	4
1.1 Het toezichtmodel.....	4
1.2 Focus op de context.....	4
1.2.1 Aandacht voor digitalisering.....	6
1.3 Focus op het maatschappelijk effect.....	7
1.3.1 Oog voor mensen in een kwetsbare positie.....	7
1.3.2 Oog voor een weerbare samenleving	8
1.4 Kiezen in schaarste.....	8
2. Ontwikkelingen	10
2.1 Toezicht in verbinding	10
2.2 Responsief toezicht.....	10
2.3 Innovatie.....	10
2.4 Verankering van bevoegdheden	10
2.5 Nieuwe toezichttaken	11
3. Organisatie.....	12
3.1 Interne ontwikkelingen.....	12
3.2 Financiën.....	12
3.3 Personeel	12

Voorwoord

‘Toezicht, omdat rechtvaardigheid en veiligheid niet vanzelfsprekend zijn’. Dat is het motto van de Inspectie Justitie en Veiligheid (Inspectie JenV). In tijden van geopolitieke spanningen, maatschappelijke onrust en toenemende complexiteit is dit motto des te actueler. Deze ontwikkelingen noodzaken de inspectie tevens om responsief te zijn: om toezicht uit te voeren zodat het inspeelt op maatschappelijke ontwikkelingen en aansluit bij de context en het lerend vermogen van organisaties. Met responsiviteit vergroten we onze impact en dragen we bij aan een overheid die betrouwbaar én rechtvaardig is in de ogen van burgers.

Dit werkprogramma voor 2026 biedt inzicht in de keuzes die de Inspectie JenV heeft gemaakt. Het is het resultaat van een zorgvuldige afweging van de gesignaleerde risico's in onze toezichtdomeinen. We zijn er trots op dat we in goede verbinding staan met medetoezichthouders en autoriteiten. Hierdoor kunnen we elkaar niet alleen goed aanvullen, maar versterken we elkaar ook.

Nieuw beleid en nieuwe wet- en regelgeving hebben invloed op onze toezichtdomeinen. Vooruitblikkend op een nieuw regeerakkoord, wil ik de betrokken ministeries oproepen de Inspectie JenV tijdig te betrekken bij de totstandkoming van wetgeving en beleid. Want wanneer wij nieuw beleid kunnen toetsen op uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid, helpt dat bij het signaleren van mogelijke knelpunten. Tegelijkertijd is vroegtijdig betrokken worden cruciaal om het toezicht op die nieuwe wet- en regelgeving zo efficiënt mogelijk in te richten en zo effectief mogelijk uit te voeren.

De Inspectie JenV verwacht ook de nodige ontwikkelingen in 2026. Zo werken we verder aan de implementatie van ons vernieuwde toezichtmodel, waarbij we onder andere meer datagericht en informatiegestuurd gaan werken. Ook werken we gezamenlijk met het departement aan een oplossing voor de geconstateerde knelpunten in de beperkte wettelijke bevoegdheden voor bepaalde toezichttaken. Goed verankerde

bevoegdheden zijn essentieel voor een goede uitoefening van ons toezicht, evenals voldoende mensen en middelen.

De Inspectie JenV is en blijft een kleine toezichthouder in een breed toezichtveld. Maar we kunnen niet alles tegelijk. Het is daarom belangrijk dat we onze capaciteit flexibel en gericht inzetten. Dat betekent dat we scherpe keuzes moeten maken, op basis van alle gesignaleerde risico's. Daarbij richten we ons op de thema's en onderwerpen waar onze inzet het meeste verschil maakt en waar ons optreden bijdraagt aan een duurzame verbetering van de uitvoering. Indien nodig op basis van gesignaleerde risico's, stellen we onze prioriteiten in de loop van het jaar bij.

De Inspectie JenV gelooft in het belang van een overheid die op een rechtvaardige en veilige manier handelt. En dat ze een verantwoordelijkheid heeft om bij te dragen aan het beschermen van mensen in een kwetsbare positie. Het zou mooi zijn als we in 2026 met elkaar de randvoorwaarden voor effectief toezicht op orde kunnen krijgen. Zo kan de Inspectie JenV haar missie nog beter in het publieke belang uitvoeren en het maatschappelijk effect van organisaties vergroten.

Liesbeth Huijzer

Waarnemend inspecteur-generaal Inspectie Justitie en Veiligheid

Inleiding

De Inspectie Justitie en Veiligheid draagt bij aan een rechtvaardige en veilige samenleving door toezicht te houden in het domein van Justitie en Veiligheid en Asiel en Migratie. Wij kijken hoe organisaties uitvoering geven aan wet- en regelgeving en het maatschappelijk belang dienen. Ook bezien we de condities waaronder deze organisaties hun taken moeten uitvoeren.

Onder ons toezicht vallen onder andere de politie, kinderbescherming, gevangenen, Justitiële Jeugdinrichtingen (JJI's), forensische klinieken, brandweer, de Nationaal Coördinator Terrorismedebestrijding en Veiligheid, veiligheidsregio's en organisaties in de migratieketen. Ook zien wij toe op marktpartijen, namelijk de coffeeshops en wiettelers die meedoen aan het Experiment Gesloten Coffeeshopketen (het Wietexperiment) en op incassodienstverleners.

In ons toezicht hebben we onder meer aandacht voor de rechtsbescherming van mensen die te maken hebben met organisaties in het domein van JenV/AenM, waarvan het werk soms stevig ingrijpt op het (persoonlijk) leven van mensen. Wij signaleren, agenderen, reflecteren, oordelen en handhaven (waar bevoegd).

Het domein van Justitie en Veiligheid (JenV) en Asiel en Migratie (AenM) verandert snel. Snelle ontwikkelingen vragen om een toezichthouder die meebeweegt en vooruitkijkt. Dit werkprogramma biedt inzicht in waar de Inspectie JenV haar toezicht in 2026 op gaat richten.

Het is het tweede werkprogramma dat uitkomt binnen het Meerjarenperspectief 2025-2028 (hierna: het MJP). Conform het MJP hebben we bij onze toezichtactiviteiten nadrukkelijk oog voor mensen in een kwetsbare positie en het maatschappelijk effect dat organisaties onder ons toezicht proberen te bereiken, zoals bijvoorbeeld een bijdrage aan de weerbaarheid van Nederland. Hierbij hebben we ook oog voor de context

waarin organisaties onder ons toezicht zich bevinden. Het gaat dan bijvoorbeeld om de ontwikkelingen op het gebied van digitalisering en de tekorten op de arbeidsmarkt. Binnen de context hebben wij ook aandacht voor de sturingsdriehoek en de relatie tussen Rijk en lokaal bestuur. Dit werkprogramma is een verdieping van deze strategische speerpunten.

Bij de opzet en uitvoering van ons werkprogramma werken wij risico-gestuurd: de keuzes in onze toezichtactiviteiten zijn mede gebaseerd op een inschatting van waar de grootste risico's zitten, zodat onze capaciteit zo effectief en efficiënt mogelijk wordt ingezet. Mochten gesignaleerde risico's in de loop van het jaar daar aanleiding toe geven, dan kunnen wij nieuwe prioriteiten stellen bij de uitvoering van het werkprogramma.

Dit werkprogramma is als volgt opgebouwd: hoofdstuk 2 beschrijft de toezichtactiviteiten in 2026. In de tekstblokken onder de kopjes in hoofdstuk 2 worden de strategische speerpunten uit het MJP geciteerd. Hoofdstuk 3 gaat in op de interne en externe ontwikkelingen waarin de Inspectie JenV zich bevindt. Hoofdstuk 4 beschrijft de organisatie van de Inspectie JenV.

1. Toezichtacties in 2026

1.1 Het toezicht

Sinds 2025 werkt de Inspectie JenV aan de hand van een nieuw toezichtmodel met vier fases. De signaleringsfase (fase 1) gaat om het verzamelen en duiden van informatie. Dit is een continu proces waarbij de Inspectie JenV voortdurend meerdere bronnen raadpleegt. Hierbij kan gedacht worden aan – maar het is zeker niet beperkt tot – periodieke gesprekken met uitvoeringsorganisaties en ketenpartners, mediaberichten, datastromen en onderzoeken van andere partijen of politieke debatten.

Vervolgens is de analysefase (fase 2) gericht op het verkrijgen van inzicht: wat speelt er? Klopt het? Werkt het? De verzamelde informatie wordt periodiek geordend tot een actueel en breed beeld van de taakuitvoering in de praktijk. De activiteiten in fase 1 en 2 vormen de kern van het risico-gestuurd toezicht, aangezien deze activiteiten het mogelijk maken om te onderscheiden waar het toezicht het hardst nodig is en waar interventies het meeste impact hebben.

De signalerings- en analysefasen stellen ons in staat om op het juiste moment te kiezen voor een bepaalde toezichtactie, zoals een onderzoek, monitor of een bezoek (fase 3). Uiteindelijk leidt die actie tot een resultaat (fase 4). Dit kan een externe uiting tot gevolg hebben (zoals een boete, rapport of een brief), maar het kan ook betekenen dat de kennis intern wordt verwerkt.

Continu signaleren stelt de Inspectie JenV in staat om met gerichte toezichtacties te voorkomen dat een situatie verergert en om de beschikbare capaciteit waar nodig flexibel in te zetten. Daarom investeert de Inspectie JenV, naast bovengenoemde concrete toezichtacties, blijvend in het systematisch signaleren van ontwikkelingen, het actief opbouwen en onderhouden van een robuuste informatiepositie en het analyseren van de daaruit voortgekomen risico's.

1.2 Focus op de context

Meerjarenperspectief Inspectie JenV: De context waarbinnen organisaties in het domein van JenV/AenM werken, verandert voortdurend. Veranderende politieke en beleidsmatige prioriteiten zorgen voor een continu stroom van wijzigingen in wetten, stelsels, beleid en budgetten. Tegelijkertijd is de arbeidsmarkt volop in beweging. Ook de veranderende inhoud van het werk stelt organisaties voor uitdagingen.

Die uitdagingen laten zich niet eenvoudig oplossen, doordat organisaties te maken hebben met meerdere bestuurslagen en doordat zij behoren tot verschillende stelsels. Naast de Rijksoverheid zijn er bijvoorbeeld ook gemeenten en veiligheidsregio's waar organisaties mee samenwerken. Dat maakt de context waarin zij opereren complex.

Een taak uitvoeren in deze veranderlijke en complexe context vraagt veel van het aanpassingsvermogen van organisaties. Daarom verbreden we ons toezicht de komende jaren naar deze context.

Als ketens niet effectief samenwerken, leidt dat onvermijdelijk tot risico's in de taakuitvoering. Zeker in de huidige complexe context is effectieve ketensamenwerking cruciaal. Daarvoor is het allereerst van belang dat organisaties hun eigen zaken en taken op orde hebben. Daarom verkent de Inspectie JenV in 2026 hoe de samenwerking tussen onderdelen van de jeugdstrafrechtketen zich ontwikkelt. Daarbij sluit de inspectie aan bij het [oordeel uit 2024](#) dat de samenwerking nog onvoldoende is, waardoor wachttijden oplopen en het pedagogisch uitgangspunt van het jeugdstrafrecht onder druk staat. Ook start de Inspectie JenV een verkenning naar het inzicht van veiligheidsregio's in hun eigen functioneren. Door gebrek aan dit inzicht bestaat momenteel het risico dat veiligheidsregio's zich niet goed regionaal of zelfs landelijk kunnen voorbereiden op dreigingen. Verder heeft het voormalige stelsel bewaken en beveiligen vernieuwd vorm gekregen in het Rijksdomein (stelsel beveiligen van personen) en het lokale domein (stelsel bewaken en beveiligen). In de

Kabinetsreactie Vernieuwing stelsel bewaken en beveiligen en de reactie OvV-rapport bewaken en beveiligen is de Inspectie JenV aangewezen als de toezichthouder die toetst op de wettelijke taakuitvoering binnen het stelsel. Tijdens de verkenning van de toezichttaak is gebleken dat de onderlinge rolverdeling nog niet duidelijk is voor alle partijen die betrokken zijn bij de operatie. Daarom onderzoekt de Inspectie JenV de samenwerking tussen de KMar en de politie op operationeel niveau binnen het stelsel.

Nieuwe wet- en regelgeving stelt de uitvoeringsorganisaties en marktpartijen die onder ons toezicht staan voor extra uitdagingen. De Inspectie JenV begrijpt dat organisaties onder haar toezicht tijd nodig hebben om goed uitvoering te geven aan de implementatie van nieuwe wet- en regelgeving. De Inspectie JenV houdt toezicht op NCTV en in 2026 houdt zij concreet [toezicht](#) op de wijze waarop de NCTV zijn taken uitvoert onder de nieuwe Wet coördinatie terrorismebestrijding en nationale veiligheid, die in 2025 van kracht geworden is. Omdat de NCTV nog volop in ontwikkeling is in relatie tot deze nieuwe wet, wordt in 2026 vooral ingestoken op het tijdig teruggeven van bevindingen en risico's.

Daarbij moet ook de Inspectie JenV zich nieuwe wet- en regelgeving eigen maken en duiken er soms in de praktijk aandachtspunten op die bij de invoering van de wet- en regelgeving nog niet voorzien waren. Zo blijft de Inspectie JenV in 2026 waar nodig nadere duiding geven aan normen uit de Wet kwaliteit incassodienstverlening (Wki), die in 2024 van kracht geworden is. In 2025 is het ministerie van JenV een [invoeringstoets](#) gestart voor de Wki. In 2026 wordt de beleidsreactie vanuit het ministerie verwacht en wordt duidelijk welke knelpunten die door de markt en de Inspectie JenV zijn signaleerd, worden opgelost. In 2026 zal de Inspectie JenV haar toezicht aanpassen op de uitkomsten hiervan.

De organisaties en marktpartijen die onder ons toezicht vallen, bevinden zich in een dynamische context. Om te anticiperen op veranderingen en om een effectieve, responsieve toezichthouder te zijn, moet de Inspectie JenV geregeld analyseren of de stand van zaken en bijbehorende randvoorwaarden binnen die domeinen (on)veranderd zijn. Zo blijft de Inspectie JenV in 2026 de incassosector monitoren om zo een goed mogelijk beeld te hebben van de toezichtpopulatie, met als doel een gelijk speelveld te realiseren. Voor het domein crisisbeheersing heeft de Inspectie JenV in 2024 en 2025 geanalyseerd hoe het stelsel zich op regionaal niveau doorontwikkelt in het licht van nieuwe risico's. Voor 2026 ligt de focus op de doorontwikkeling op nationaal niveau. Ook in het domein security, wordt het beeld dat het onderzoek naar de afbakening en het mandaat van het stelsel beveiligen van personen oplevert, jaarlijks bijgesteld om te anticiperen op de veranderende context.

In sommige domeinen moet de Inspectie JenV zich ook verhouden tot medeoverheden met wie zij een toezichttaak deelt. De Inspectie JenV ziet dat het Rijk soms taken delegeert aan medeoverheden zonder bijbehorende randvoorwaarden. Dat zet zowel de relatie als de kwaliteit van de uitvoering onder druk. Binnen het Experiment Gesloten Coffeeshopketen (EGC) hebben gemeenten ook toezichtbevoegdheden in coffeeshops. In 2025 signaleerde de Inspectie JenV dat sommige gemeenten zich terughoudend opstelden in de handhaving op coffeeshops, terwijl de Inspectie JenV wel handhavend optrad bij telers. Ook hier vindt de Inspectie JenV een gelijk speelveld voor

telers en coffeeshops belangrijk, waarbij gelijkmatig moet worden gehandhaafd op gelijksoortige overtredingen.

1.2.1 Aandacht voor digitalisering

Meerjarenperspectief Inspectie JenV: Binnen deze brede context hebben we de komende vier jaar in het bijzonder aandacht voor digitalisering. De ontwikkelingen op dit gebied gaan snel en raken alle organisaties in het domein van JenV/AenM. Dit vergt een bepaalde mate van wendbaarheid van deze organisaties. Daarnaast biedt digitalisering mogelijkheden voor innovaties die de uitvoering versimpelen of versnellen.

Tegelijkertijd zijn er zorgen over het gebruik van algoritmes en AI door de overheid. Zo kan het onduidelijk zijn hoe algoritmes precies werken: ze kunnen vooroordelen bevatten die burgers onterecht nadelig behandelen. En als organisaties in het domein van JenV/AenM gebruikmaken van AI, hoe doen ze dat dan veilig en rechtvaardig?

Digitalisering verandert de manier waarop organisaties werken en communiceren. De Inspectie JenV volgt deze ontwikkelingen actief en doet dat met aandacht voor hoe uitvoeringsorganisaties omgaan met digitalisering in relatie tot hun werkwijzen, besluitvorming en effectiviteit van de taakuitvoering.

Technologische systemen en middelen in het domein van JenV/AenM zijn bovendien van cruciaal belang voor de veiligheid en het functioneren van de samenleving. Daarom startte de Inspectie JenV eind 2024 [een onderzoek](#) naar hoe de reclassering toezicht houdt op verdachten en veroordeelden die een elektronische enkelband moeten dragen. Dit onderzoek loopt in 2026 door.

Een toenemend aantal organisaties binnen de domeinen van JenV en AenM maakt gebruik van algoritmen. De Inspectie JenV vindt het belangrijk dat de onder toezicht staande organisaties en marktpartijen hun bevoegdheden en

de door hen gebruikte technologieën ethisch en rechtmatig inzetten. In 2025 publiceerde de Inspectie JenV een [standaard plan van aanpak en toetsingskader](#) voor het onderzoek naar het gebruik van algoritmen door deze organisaties. Verder is bij organisaties in het domein van JenV en AenM informatie opgevraagd over de toepassing en inzet van algoritmes. De verzamelde informatie wordt in 2025 uitgewerkt en bepaalt mede de invulling van nieuwe toezichtacties rondom de inzet van algoritmen. Daarnaast heeft de Inspectie JenV doorlopend een wettelijke taak in het kader van toezicht op de hackbevoegdheid van de politie.

In het kader van het toezicht op de Wki, kreeg de Inspectie JenV afgelopen jaar signalen dat incassodienstverleners gebruik maken van Artificial Intelligence (AI) in hun correspondentie met schuldenaren. In 2026 legt de Inspectie JenV in haar handhavingstoezicht daarom focus op of het gebruik van AI in overeenstemming is met de wettelijke voorschriften.

Digitalisering brengt nieuwe vormen van criminaliteit met zich mee. Criminelen zetten steeds vaker digitale middelen in om informatie te manipuleren of systemen te saboteren. Denk aan het misbruiken van persoonsgegevens of het digitaal binnendringen van vitale systemen. In 2025 signaleerde de Inspectie JenV dat de politie niet overal beschikt over de juiste kennis, expertise en vaardigheden op digitaal vlak. In 2026 onderzoekt de Inspectie JenV hoe het gesteld staat met de expertise ten behoeve van de aanpak digitale criminaliteit en de effectiviteit van digitale opsporing.

1.3 Focus op het maatschappelijk effect

1.3.1 Oog voor mensen in een kwetsbare positie

Meerjarenperspectief Inspectie JenV: Het werk van organisaties in het domein van JenV/AenM grijpt vaak stevig in op het leven van de mensen die met deze organisaties te maken hebben. Mensen die met een organisatie in het domein van JenV/AenM te maken krijgen, zijn meestal afhankelijk van de taakuitvoering van die organisatie. En het raakt hen direct als er problemen zijn met de uitvoering. Die afhankelijkheid maakt de positie van deze mensen kwetsbaar. Zeker als ze daarnaast ook psychische, financiële of sociale problemen hebben. Dat kan mensen extra kwetsbaar maken. Het is belangrijk dat de organisaties zich hiervan bewust zijn.

Uitvoeringsorganisaties zijn vaak het eerste aanspreekpunt van de overheid voor burgers. Daarom is het belangrijk dat zij zo toegankelijk mogelijk zijn, zeker voor mensen die vanwege sociaaleconomische of psychische problematiek in een extra kwetsbare positie verkeren. De Inspectie JenV heeft hier dan ook expliciet aandacht voor in al haar toezichtactiviteiten en bij uitvoerbaarheid- en handhaafbaarheidstoetsen die zij uitvoert bij nieuwe wet- en regelgeving.

Omdat mensen die aangifte willen doen afhankelijk zijn van de dienstverlening van de politie, onderzoekt de Inspectie JenV in 2026 de stand van zaken van het proces intake en service op het politiebureau. Sinds medio 2025 is de Inspectie JenV een van de vijf nationale toezichthouders op de Europese Toegankelijkheidsrichtlijn. Deze richtlijn verplicht lidstaten van de Europese Unie verplicht om digitale diensten en websites van overheden en bepaalde (publieke) organisaties toegankelijk te maken voor iedereen, inclusief mensen met een beperking. In 2026 is de Inspectie JenV in gesprek met het departement over de concrete invulling van dit toezicht, specifiek op het noodnummer 112.

Europese wet- en regelgeving kan aanvullende eisen stellen aan nationale normen die reeds gelden voor uitvoeringsorganisaties. Zoals het zich laat aanzien zal de Inspectie JenV vanaf medio 2026, onder voorbehoud van voldoende middelen, onderdeel gaan worden in het uitvoeren van toezicht op de screenings- en asielgrensprocedure, zoals vastgelegd in het Europees Migratie- en asielpact. Dat betekent dat de Inspectie JenV toeziet op de naleving van het Unierecht en internationaal recht ten aanzien van de screening van asielzoekers voorafgaand aan de asielprocedure. Bij dit toezicht heeft de Inspectie JenV op grond van de verordeningen expliciet oog voor de naleving van grondrechten in de betreffende procedures. Daarnaast vervolgt de Inspectie JenV haar bestaande toezicht op de nationale processen opvang van asielzoekers, toelating en naturalisatie, toegang en toezicht en de terugkeer van vreemdelingen naar hun land van herkomst. De Inspectie JenV blijft risico's monitoren, waarbij de kwetsbare groepen bijzondere aandacht krijgen, waaronder kinderen in noodopvanglocaties en kinderen in het terugkeerproces en vreemdelingen met zorg- en beveiligingsbehoefte. Bij de terugkeerprocedure houdt de Inspectie JenV zowel in nationaal als Europees verband toezicht (Frontex).

Het toezicht op de jeugdbescherming en jeugdreclassering door de Inspectie JenV loopt in 2026 door. Zo zal de Inspectie JenV de reeds gedane aanbevelingen aan organisaties in de jeugdbeschermingsketen monitoren, zie het [rapport 'Het kind van de rekening'](#) uit 2023. In 2026 gaat de Inspectie JenV ook het doorlopend toezicht op de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) en HALT verder opzetten. Het algemene beeld dat dit doorlopende toezicht oplevert, draagt bij aan de responsieve en risico gestuurde aanpak van de Inspectie JenV.

Vorderingen door incassodienstverleners kunnen grote impact hebben op het leven van mensen, zeker als zij al kampen met sociaaleconomische of financiële problemen. De Inspectie JenV heeft in 2025 een meldpunt ingericht waar mensen melding kunnen maken van misstanden bij en/of overtredingen door incassodienstverleners. Het meldpunt is voor mensen die te maken krijgen met incassodienstverleners een belangrijk aanspreekpunt waar zij veilig, snel en vertrouwelijk misstanden kunnen melden. Daarnaast vervult het meldpunt Wki een belangrijke functie bij het

identificeren van ongeregistreerde incassodienstverleners. De Inspectie JenV zet in 2026 het meldpunt voort.

1.3.2 Oog voor een weerbare samenleving

Meerjarenperspectief Inspectie JenV: Verschillende (geopolitieke) ontwikkelingen en gebeurtenissen maken risico's in de samenleving zichtbaar. De Veiligheidsstrategie voor het Koninkrijk der Nederlanden signaleert dat de risico's die op onze samenleving afkomen steeds groter, langduriger, complexer en meer met elkaar verweven zijn. Ook is de samenleving kwetsbaar voor georganiseerde criminaliteit.

Wij vinden het belangrijk dat de organisaties in het domein van JenV/AenM zich bewust zijn van die risico's en dat zij hiermee rekening houden in hun taakuitvoering. Daarnaast moeten we ook als samenleving voorbereid zijn op dergelijke risico's. Daarom kijken wij ook naar de manieren waarop de organisaties in het domein van JenV/AenM de samenleving voorbereiden op crises.

In een samenleving die steeds vaker te maken krijgt met complexe, grensoverschrijdende risico's en criminaliteit, zoals ondermijning en digitale verstoringen, staat de weerbaarheid van burgers, organisaties én systemen onder druk. De Inspectie JenV kiest er daarom voor om in 2026 het intelligenceproces van de politie te onderzoeken binnen de context van de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Ook kijkt de Inspectie JenV naar de governance en uitvoering van datagedreven werken binnen de politie. Bovendien heeft de Inspectie JenV in 2026 aandacht voor de aanpak van milieucriminaliteit in relatie tot criminele ondermijning.

De Inspectie JenV vindt het belangrijk dat de organisaties in het domein van JenV/AenM zich rekenschap geven van de maatschappelijke weerbaarheid die onder druk staat. Om die reden neemt de Inspectie JenV in het domein crisisbeheersing en politie het risico mee op mogelijk verminderde beschikbaarheid van defensie voor de ondersteuning van civiele autoriteiten zoals veiligheidsregio's, politie en de KMar. Dit aangezien defensie komende tijd meer gaat focussen op hoofdtak 1 van de Krijgsmacht: het verdedigen

van het eigen bondgenootschappelijk grondgebied tegen militaire dreigingen of aanvallen.

De weerbaarheid van de samenleving is in belangrijke mate afhankelijk van de inzet van deskundige professionals die onder druk kunnen handelen. Dat valt en staat met een goede toerusting en training. In 2025 startte de Inspectie JenV met een onderzoek naar de opleidingen van Dienst Vervoer en Ondersteuning (DV&O), dat in 2026 doorloopt.

Voor een weerbare samenleving is ook van essentieel belang dat zij beschikt over robuuste hulpdiensten, die onder druk of bij een verstoring hun functie kunnen (blijven) vervullen. Veiligheidsregio's stellen op basis van lokale, regionale en landelijke risico's dekkingsplannen op voor de inzet van de brandweer. In 2026 bekijkt de Inspectie JenV hoe het met deze dekkingsplannen is gesteld. Ook is de Inspectie JenV in 2025 [een onderzoek](#) gestart naar de continuïteit van communicatie bij uitval van het C2000-communicatiesysteem dat door Nederlandse hulpverleners wordt gebruikt. Dit onderzoek loopt in 2026 door.

Weerbaarheid vraagt om transparante en controleerbare ketens. Het EGC is een stap richting een transparante en beter beheersbare cannabissteeltketen. Door toezicht te houden op de geslotenheid van die keten, beogen we de weerbaarheid van gemeenten, ondernemers en andere ketenpartners tegen criminele inmenging. De geslotenheid van de coffeeshopketen was – met betrekking tot hasj – uitgesteld tot september 2025 naar aanleiding van de gebrekkige (ervaren) kwaliteit van het product. Tegen deze achtergrond, richt de Inspectie JenV in 2026 haar toezicht nadrukkelijk op het 'inlekken' van illegale hasj bij de coffeeshops en het 'uitlekken' van legale cannabis naar niet-deelnemende verkooppunten.

1.4 Kiezen in schaarste

De Inspectie JenV opereert in een complexe omgeving waarin maatschappelijke opgaven en risico's zich in een hoog tempo ontwikkelen en de verwachtingen ten aanzien van het toezicht hoog zijn. Tegelijkertijd zijn de beschikbare middelen en capaciteit begrensd. Dat betekent dat we onvermijdelijk scherpe keuzes moeten maken en dat we niet op alle

gesignaleerde risico's kunnen ingrijpen, hoe urgent of relevant die soms ook lijken. Om effectief en doelgericht toezicht te kunnen uitoefenen, maken wij daarom weloverwogen keuzes op basis van onze risicoanalyses en de strategische speerpunten van ons MJP.

We richten onze inzet op die thema's, instellingen en/of stelsels waar de kans op schade enerzijds en de maatschappelijke impact anderzijds het grootst zijn, en waar toezicht naar verwachting het meeste effect sorteert. Ook is van belang dat de Inspectie JenV ruimte houdt voor het uitvoeren van incidentonderzoeken. Immers is het doel van toezicht om te signaleren waar het niet goed gaat of het uitzoeken wat er mis is gegaan om een antwoord te geven op bijvoorbeeld maatschappelijke verontwaardiging.

Dit alles gebeurt binnen de grenzen van wat voor de Inspectie JenV uitvoerbaar is. Daarom onderneemt de Inspectie JenV in 2026 in ieder geval geen actie op domeinen waarvoor de wettelijke basis en/of de financiële randvoorwaarden niet op orde zijn of waarvoor zij niet de primair aangewezen toezichthouder is.

Door expliciet te kiezen en te prioriteren, zorgen we ervoor dat de inzet van ons toezicht, binnen de gegeven financiële ruimte, maximaal bijdraagt aan het versterken van naleving en kwaliteit in het publieke belang.

2. Ontwikkelingen

2.1 Toezicht in verbinding

De Inspectie JenV is een relatief kleine toezichthouder ten opzichte van een groot en complex toezichtveld. Daarbij zijn huidige problemen vaak domeinoverstijgend, waardoor het zaak is om met andere toezichthouders samen te werken. Wegens de bezuinigingen als gevolg van de Rijksbrede taakstelling, is effectief samenwerken des te belangrijker geworden. De Inspectie JenV neemt haar verantwoordelijkheid om waar mogelijk effectief samen te werken. In algemene zin zoekt de inspectie actief de samenwerking op binnen het verband van de Inspectieraad (IR). Via de IR is de Inspectie JenV ook aangesloten op het Markttoezichthoudersberaad (MTB). Ook op specifieke terreinen is er samenwerking met andere toezichthouders. Samen met de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ), de Inspectie van het Onderwijs (Ivho) en de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA) zijn wij verenigd in het Toezicht Sociaal Domein (TSD) en het samenwerkingsverband Justitiële Jeugdinrichtingen (JJI's).

Naast samenwerking met andere toezichthouders en autoriteiten, zoekt de Inspectie JenV ook de verbinding op met onderzoeksinstituten, zoals het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC), en met brancheverenigingen, zoals De Nederlandse Vereniging van gecertificeerde Incasso-ondernemingen (NVI) en Stichting NowID. Daarnaast heeft de Inspectie JenV regelmatig contact met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), aangezien gemeenten op sommige domeinen medetoezichthouder is of een eigenstandige toezichtrol heeft.

2.2 Responsief toezicht

De Inspectie JenV wil zich verder ontwikkelen als een responsieve toezichthouder, om haar voelsprieten in de samenleving zo goed mogelijk af te stellen. Dit ten behoeve van het vergroten van het vertrouwen van burgers in goed, onafhankelijk toezicht en de overheid in brede zin.

Responsief toezicht is het inspelen op nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen en risico's. En als het nodig is de werkwijze en de organisatie aanpassen aan veranderende maatschappelijke omstandigheden en perspectieven. Deze ambitie is vastgelegd in ons eigen MJP en sluit ook aan bij het MJP van de IR. Aankomend jaar werkt de Inspectie JenV aan de verdere operationalisering van het begrip responsief toezicht. Dit doen wij samen met andere toezichthouders in het verband van de IR, waarbij in samenwerking met wetenschap en praktijk wordt gezocht naar een verdere operationalisering van dit concept.

2.3 Innovatie

Innovatie speelt een steeds belangrijkere rol in het versterken van de effectiviteit en de wendbaarheid van het toezicht. De Inspectie JenV volgt technologische ontwikkelingen en kijkt hoe we deze kunnen gebruiken voor onze activiteiten. Zo zetten we in 2026 in op het verkennen van het inzetten van technologie in het toezichtproces, zoals het gebruik van dashboards, transcriptiesoftware en/of algoritmes. Op deze manier kunnen we steeds meer datagericht en informatiegestuurd gaan werken. Ook hebben we in 2025 geëxperimenteerd met de mogelijkheden op het gebied van inspecties op afstand. Deze lijn wordt het komende jaar doorgezet.

2.4 Verankering van bevoegdheden

De Inspectie JenV vindt het belangrijk dat haar onafhankelijkheid en haar bevoegdheden wettelijk goed geborgd zijn. Zo zijn de onderlinge verhoudingen, taken en bevoegdheden van de verantwoordelijke bewindspersoon, het departement, de Inspectie JenV en de organisaties onder haar toezicht voor iedereen transparant, wat bijdraagt aan publiek vertrouwen.

Met de andere Inspectieraad-leden zet de Inspectie JenV zich al geruime tijd in voor de wettelijke borging van haar onafhankelijkheid in de Kaderwet op de rijksinspecties. Momenteel is de onafhankelijkheid van inspecties geregeld in de Aanwijzingen inzake de rijksinspecties. Iedere bewindspersoon kan bij ministeriële regeling aanvullende bevoegdheden

regelen voor de rijksinspectie(s) die onder zijn of haar departement vallen. De Inspectie JenV blijft benadrukken dat een uniforme, wettelijke borging van de onafhankelijkheid van haar toezicht essentieel is. Dit zowel voor een goede positionering in de uitvoering en optimaal effect van haar toezicht als om twijfel of discussies over haar onafhankelijkheid te voorkomen.

In afwachting van de spoedige totstandkoming van de Kaderwet op de rijksinspecties heeft de Inspectie JenV afgelopen jaren ook eigen initiatieven in gang gezet om haar bevoegdheden wettelijk beter te verankeren. Gezamenlijk met het departement heeft de Inspectie JenV knelpunten in de wettelijke bevoegdheden om haar toezicht goed uit te oefenen in kaart gebracht. In 2026 focust de Inspectie JenV op het oplossen van de knelpunten. Daarbij loopt er ook een traject om tot een ministeriële regeling voor de Inspectie JenV te komen, waarbij onder meer de departementale verhoudingen en bevoegdheden van de Inspectie JenV worden geregeld.

2.5 Nieuwe toezichttaken

De Inspectie JenV start dit jaar met het opzetten en uitvoeren van het toezicht op cannabisextracten. Cannabisextracten kunnen bijvoorbeeld worden gebruikt voor eetbare cannabisproducten zoals spacecakes. De nieuwe taak is het gevolg van een wijziging van [het Besluit experiment gesloten coffeeshopketen](#). De [Raad van State adviseerde](#) begin dit jaar positief over de wijziging in het besluit. In 2025 heeft de Inspectie JenV de eerste ervaringen opgedaan met deze nieuwe taak. Het (verbeteren van het) uitvoeren van deze taak loopt door in 2026. Gelet op de gedeelde handhavingsbevoegdheid met de politie en het Openbaar Ministerie (OM) ten aanzien van cannabisextracten, zet de Inspectie JenV daarbij stevig in op de samenwerking met deze strafrechtpartners.

Op 14 mei 2024 is het Europees Migratie- en asielpact aangenomen door de Raad van de Europese Unie, dat op 12 juni 2026 geïmplementeerd moet zijn door de lidstaten. De screenings- en de asielgrensprocedureverordening uit het pact stellen een onafhankelijk toezichtmechanisme op deze procedures verplicht. De Inspectie JenV zal, onder voorbehoud van voldoende middelen, een rol gaan vervullen in dit toezichtmechanisme door toe te zien op naleving van grondrechten tijdens deze procedures.

In 2026 komen als gevolg van nieuwe of veranderde wetgeving mogelijk nog andere nieuwe toezichttaken op de Inspectie JenV af. Bij zulke gevallen brengt de Inspectie JenV altijd eerst in kaart onder welke randvoorwaarden deze nieuwe taak uitgevoerd kan worden en in hoeverre in die randvoorwaarden voorzien wordt door het departement, zoals voldoende financiering en een wettelijke verankering van de toezichttaak. Vervolgens bekijkt de Inspectie JenV of de nieuwe toezichttaak bijdraagt aan het verhogen van de kwaliteit van de taakuitvoering.

3. Organisatie

3.1 Interne ontwikkelingen

De Inspectie JenV is zowel op het gebied van toezicht als op organisatorisch gebied volop in ontwikkeling. Zo werkt de Inspectie JenV in 2026 verder aan de implementatie van haar informatieplan, met als pijlers informatiebeveiliging, informatiehuishouding, en gegevens en algoritmes. Ook werkt de Inspectie JenV in 2026 verder aan een procesplan dat ervoor zorgt dat de belangrijkste bedrijfsprocessen op een aanvaardbaar niveau kunnen blijven functioneren in geval van een verstoring of ramp (het zogenoemde 'Business Continuity Management'). In 2025 heeft een externe evaluatie van de huisvesting van de Inspectie JenV in het Bentinckhuis uitgewezen dat deze locatie voor de komende jaren toereikend is in het licht van de bezetting van de Inspectie JenV.

3.2 Financiën

De Inspectie JenV weegt verzoeken vanuit het departement om een nieuwe toezichttaak op zich te nemen altijd af. Bij die afweging zijn passende randvoorwaarden zoals voldoende mensen en middelen een expliciete vereiste. De afgelopen jaren signaleert de Inspectie JenV namelijk dat zij wel nieuwe toezichttaken krijgt toegewezen, maar dat de benodigde randvoorwaarden niet of later volgen. Dit zorgt voor structurele tekorten, wat niet bijdraagt aan een financieel gezonde organisatie en een goede uitvoering van het toezicht.

Het budgettair kader van de Inspectie JenV voor 2026 bedraagt €16,228 miljoen euro. Om te voorkomen dat de structurele tekorten verder oplopen, hanteert de Inspectie JenV als uitgangspunt dat zij in 2026 geen nieuwe taken op zich neemt, als daarvoor niet tijdig wordt voorzien in de noodzakelijke randvoorwaarden.

3.3 Personeel

De formatie van de Inspectie JenV is in 2022 vastgesteld op 138,8 fte. Inmiddels is er voor verschillende nieuwe (toezicht)taken extra formatie toegekend. Hiermee komt de formatie in 2026 op 149,55 fte, exclusief tijdelijke taken die niet in de formatie zijn opgenomen.

Inspectie Justitie en Veiligheid

Toezicht, omdat rechtvaardigheid en veiligheid niet vanzelfsprekend zijn.

Dit is een uitgave van:

Inspectie Justitie en Veiligheid

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Hoge Nieuwstraat 8 | 2514 EL Den Haag

Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag

Contactformulier | www.inspectie-jenv.nl

September 2025

*Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is toegestaan,
mits deze uitgave als bron wordt vermeld.*

Minister van Justitie en Veiligheid

Inspectie Justitie en Veiligheid
Directie Strategie, Kwaliteit en
Bedrijfsvoering
Afd. Strategie en
Communicatie

Hoge Nieuwstraat 8
2514 EL Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Werkprogramma Inspectie Justitie en Veiligheid 2026

Datum
25 september 2025

Onze referentie
6745819

Bijlage(n)
6

1. Aanleiding

Jaarlijks keurt u het, door de inspecteur-generaal vastgestelde, werkprogramma van de Inspectie Justitie en Veiligheid (de Inspectie JenV) goed en stuurt u het werkprogramma vervolgens naar de Eerste en Tweede Kamer. Het werkprogramma 2026 is de tweede concrete invulling van de thema's en focuspunten uit het Meerjarenperspectief 2025-2028 (MJP).

De Inspectie JenV publiceert het werkprogramma 2026 uiterlijk in week 41. U wordt gevraagd om het werkprogramma goed te keuren alvorens de publicatie plaatsvindt. Na goedkeuring van het werkprogramma, stuurt u het werkprogramma naar de Eerste en Tweede Kamer. U stuurt de stukken mede namens de minister van Asiel en Migratie en de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om het werkprogramma 2026 van de Inspectie JenV goed te keuren. U wordt verder geadviseerd om het werkprogramma vervolgens door te geleiden aan de Eerste en Tweede Kamer.

3. Kernpunten

Het werkprogramma 2026 geeft een overzicht van de toezichtactiviteiten en ontwikkelingen in de organisatie die de Inspectie JenV het komende jaar binnen het budgettaire kader zal uitvoeren.

4. Toelichting

De kerntaak van de Inspectie JenV is het toezicht op de naleving van wet- en regelgeving door de uitvoeringsorganisaties in de domeinen van Justitie en Veiligheid en Asiel en Migratie en marktpartijen die onder haar toezicht vallen. Conform het MJP heeft de Inspectie JenV nadrukkelijk oog voor de context, zoals verschillende (maatschappelijke) ontwikkelingen en beleids- en stelselwijzigingen, en het maatschappelijk effect van de organisaties onder haar toezicht. In dat licht heeft de Inspectie JenV speciale aandacht voor:

- Mensen die zich in een kwetsbare positie bevinden;
- De weerbaarheid van de samenleving;
- Ontwikkelingen op het gebied van digitalisering.

De Inspectie JenV positioneert zich daarmee nog meer als reflectieve en responsieve toezichthouder: reflectief op maatschappelijke ontwikkelingen en

responsief voor signalen uit de omgeving van de organisaties waar zij toezicht op houdt. Zo stimuleert de Inspectie JenV een lerende, wendbare en goed samenwerkende uitvoering.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

**Inspectie Justitie en
Veiligheid**
Directie Strategie, Kwaliteit en
Bedrijfsvoering
Afd. Strategie en
Communicatie

Datum
25 september 2025

Onze referentie
6745819